

Колб Олександр Григорович,
доктор юридичних наук, професор,
директор навчально-наукового
інституту права та психології
Національної академії внутрішніх
справ

Колб Іван Олександрович,
старший прокурор відділу
прокуратури м. Києва, кандидат
юридичних наук

ПРО ДЕЯКІ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Однією з проблем, що потребує розв'язання у Державній кримінально-виконавчій службі України та має безпосереднє відношення до виконання покарань, є необхідність удосконалення організаційно-правових засад виконання покарання у виді позбавлення волі. Як з цього приводу зазначено в Концепції державної політики у сфері реформування ДКВС України, незважаючи на те, що у 2003 р. було прийнято КВК, в якому закладено нові засади виконання покарань, на сьогодні в Україні фактично збережено радянську систему управління виправними закладами з притаманними їй рисами адміністративно-командного управління, що перешкоджає належному виконанню завдань, покладених на ДКВС України [1].

Таким чином, на офіційному рівні в Україні визнано недосконалість нині діючої системи органів та установ виконання покарань.

Аналогічні проблеми та шляхи і способи їх розв'язання були визначені й в Державній цільовій програмі реформування ДКВС України на 2013-2017 р.р. реалізація якої зупинена Кабінетом Міністрів України у березні 2014 р. у зв'язку із скрутним фінансово-економічним станом в нашій державі [2]. Як було зазначено в паспорті даної Програми (додатку № 1), вона розроблена на виконання ст. 2 Указу Президента України від 8 листопада 2012 р. № 631 «Про Концепцію державної політики у сфері реформування Державної кримінально-виконавчої служби України», на підставі якого Кабінет Міністрів України зобов'язаний був розробити та затвердити у 4-х місячний строк державну цільову програму щодо реалізації зазначеної Концепції. При цьому на виконання цієї Програми прогнозувалось виділити 6 млрд. 11 млн. 73 тис. грн., у тому числі: а) з державного бюджету України 3 млрд. 882 млн. 3 тис. грн.; б) кошти інших, не заборонених законом джерел, - 2 млрд. 129 млн. 7 тис. грн.

Метою Державної цільової програми реформування Державної кримінально-виконавчої служби на 2013-2017 роки було реформування ДКВС України, вдосконалення її діяльності щодо дотримання прав і свобод людини в процесі виконання кримінальних покарань, приведення умов тримання засуджених та осіб, узятих під варту, у відповідність з європейськими

стандартами, створення умов для виправлення та ре соціалізації засуджених, здобуття ними освіти і набуття професії.

У Програмі було також констатовано враховуючи, що шляхи реформування ДКВС України визначені Концепцією Державної кримінально-виконавчої служби України і полягають у здійсненні організаційних, методичних та інформаційних заходів, спрямованих на гуманізацію умов тримання засуджених та осіб, взятих під варту, модернізацію виробничої сфери підприємств УВП, запровадження сучасної моделі управління ДКВС, забезпечення її кваліфікаційним персоналом, то можливими є два варіанти розв'язання існуючих проблем.

Перший варіант полягає в у реалізації визначених законодавством завдань у сфері виконання кримінальних покарань та забезпеченні функціонування органів, УВП та СІЗО у межах наявної системи фінансування, яка протягом останніх років здійснювала фінансування ДКВС України на рівні 40 відсотків від потреб. І це при тому, що системне фінансування ДКВС зумовило необхідність залучення фінансових і матеріальних ресурсів підприємств УВП для забезпечення харчування, підтримання мінімального рівня матеріально-побутового та медичного забезпечення засуджених, що, у свою чергу, унеможлиблювало оновлення матеріально-технічної бази таких підприємств та призводить до їх збитковості.

При такому підході та наявної системи фінансування, як було зазначено в Програмі, можливе лише часткове вирішення проблемних питань, що не дають змоги досягти мети зазначеної Концепції.

Другий варіант реалізації Програми передбачав впровадження програмного підходу до формування політики у сфері виконання кримінальних покарань на середньострокову перспективу, що дало б змогу:

- 1) залучити до реформування ДКВС додаткові не заборонені законом джерела фінансування;
- 2) забезпечити в УВП та СІЗО порядок і умови тримання засуджених та осіб, узятих під варту, відповідно до міжнародних та національних правових норм;
- 3) забезпечити розвиток матеріально-технічної і виробничої бази, оновлення інженерної інфраструктури УВП та СІЗО;
- 4) удосконалити практику виконання кримінальних покарань, не пов'язаних з позбавленням волі;
- 5) удосконалити систему підготовки ДКВС України та підвищити рівень його соціального захисту; ін.

Поряд з цим, у контексті вирішення задач даного дослідження досить важливими та актуальними у зазначеній Програмі були є закріплені у ній ті напрямки реформування ДКВС України, що пов'язані із забезпеченням наукового та науково-методичного супроводження діяльності УВП та СІЗО, а також з підвищенням ефективності управління у сфері виконання кримінальних покарань.

Отже, слід визнати більш оптимальним та ефективним запропонований другий варіант реалізації Державної цільової програми реформування Державної кримінально-виконавчої служби на 2013-2017 роки, що дало б

можливість у тому числі й удосконалити існуючий правовий виконання покарань в Україні.

Список використаних джерел:

1. Про Концепцію державної політики у сфері реформування Державної кримінально-виконавчої служби України : Указ Президента України від 8 листопада 2012 р. № 631/2012 // Офіційний вісник України. - 2012. - № 87. - Ст. 3531.
2. Про затвердження Державної цільової програми реформування Державної кримінально-виконавчої служби на 2013-2014 роки: постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2013 р. № 345 // Офіційний вісник України. - 2013. - №38. - Ст. 1341 (Постанова втратила чинність на підставі Постанови КМ № 71 від 05.03.2014).